

Türkiye'deki Acil Tıp Doçent ve Profesörlerinin Travma Konusundaki Uluslararası Yayın ve Atıflarının Değerlendirilmesi

Evaluation of International Scientific Publications and Citations on Trauma Authored by Professors and Associate Professors of Emergency Medicine in Turkey

Nurettin Özgür DOĞAN

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Kocaeli

ÖZET

Amaç

Ülkemizde acil tıbbın akademik gelişimi ile acil tıp uzmanlarının yayın sayıları da artmaktadır. Tüm dünyada mortalite ve morbiditenin önde gelen nedenlerinden biri olan travma, acil tıbbın da en önemli konularından biridir. Bu çalışma, acil tıp akademisyenlerinin travmayla ilgili yaptıkları yayınların ve aldıkları atıfların değerlendirilmesini amaçlamaktadır.

Gereç ve Yöntem

Acil tıp doçent ve profesörlerinin 1994-2012 yılları arasında travma üzerine yapmış oldukları yayınlar, PubMed veritabanı üzerinden incelendi. Akademik atıflar Google Scholar aracılığıyla değerlendirildi. Yayınlar dergi adlarına, makale türlerine ve atıf sayılarına göre analiz edildi.

Bulgular

Travma konulu 179 yayın değerlendirildi, yayınların 133'ü (%74.3) orjinal araştırma iken, 46'sı (%25.7) olgu sunumuydu. Orjinal araştırmalar için atıf oranı %77.4'ken, olgu sunumları için %56.5 idi. Deneysel hayvan çalışmaları, travma konusundaki tüm yayınların %11.2'sini oluşturmaktaydı (n=20). Yıllar içinde travmayla ilgili yayın ve atıf sayılarında artış eğilimi izlendi.

Sonuç

Travmayla ilgili yayınlar hızla artmakta ve acil tıp uzmanları travma literatürünün gelişimine katkıda bulunmaktadır. Geçen 19 yıldaki yayınlar içinde, travmaya ilişkin birçok konu acil tıp akademisyenleri tarafından ele alınmıştır.

Anahtar sözcükler: Acil tıp; atıflar; travma; yayınlar.

SUMMARY

Objectives

As the academic development of emergency departments evolves in our country, publications from emergency physicians are also increasing. Trauma, which is a leading cause of mortality and morbidity worldwide, is one of the most important topics in emergency medicine. This study aims to analyze publications and citations on trauma authored by academicians of emergency medicine.

Methods

A literature search regarding trauma was performed on publications and citations authored by professors and associate professors of emergency medicine between the dates of 1994 and 2012 using the PubMed database. Academic citations were evaluated using Google Scholar. Publications were analyzed according to journal name, type of article, and the number of citations.

Results

A total of 179 publications about trauma were evaluated. One hundred thirty three (74.3%) of these were original research articles and 46 (25.7%) were case reports. Citation ratios were 77.4% for original contributions and 56.5% for case reports. Animal experimental research articles constitute 11.2% of all trauma publications (n=20). We observed that the number of publications and citations about trauma had been increasing within recent years.

Conclusions

The number of publications concerning trauma are growing incrementally and emergency physicians are participating in the development of trauma literature. In the past 19 years, many different topics about trauma have been published by academicians from emergency medicine.

Key words: Emergency medicine; citations; trauma; publications.

Geliş tarihi (Submitted): 18.04.2013 **Kabul tarihi (Accepted):** 22.05.2013 **Online baskı (Published online):** 06.06.2013

İletişim (Correspondence): Dr. Nurettin Özgür Doğan, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Umuttepe Kampüsü, İzmit, Kocaeli, Turkey.

e-posta (e-mail): nurettinozgurdogan@gmail.com

Giriş

Acil tıp Türkiye’de görece yeni bir uzmanlık dalıdır. İlk acil tıp uzmanlık eğitim programı, 1994 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Acil Tıp Anabilim Dalı’nda başlamış ve akademik birimlerin hızla gelişmeleriyle birlikte uzman ve akademisyen sayısında hızlı bir artış meydana gelmiştir.^[1,2]

Ülkemizde 2000’li yılların başlarında 14 üniversite hastanesinde ve kısıtlı sayıda akademisyenin desteğiyle sürdürülmekte olan acil tıp asistanlık programları, günümüzde 43’ü üniversite hastanesi, 27’si eğitim ve araştırma hastanesi olmak üzere toplam 70 kurumda sürdürülmektedir.^[3] Acil tıp uzmanı sayısındaki artışa paralel şekilde, acil tıp akademisyenlerinin sayısında da artış meydana gelmiştir. Buna bağlı olarak acil tıp alanında ulusal ve uluslararası indekslere giren dergilerdeki yayın sayılarında da yıllar içinde artış izlenmektedir.^[4,5]

Travma, acil tıp uzmanlarının oldukça sık karşılaştıkları ve eğitim müfredatında yeri olan ana konulardan biridir. Acil tıbbın uluslararası yayın üretimiyle ilgili yapılmış bazı araştırmalar mevcut olmakla birlikte, travma ile ilgili yapılmış yayınları değerlendiren bir çalışma bulunmamaktadır.^[4-6] Bu çalışmanın amacı; Türkiye’deki acil tıp doçent ve profesörlerinin, geçen 19 yıl içinde travmayla ilgili olarak yaptıkları yayınların ve almış oldukları atıfların analizini yapmaktır.

Gereç ve Yöntem

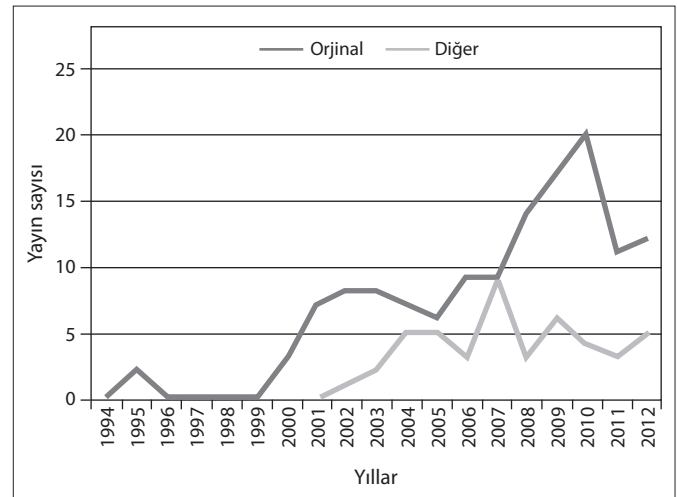
Çalışmada acil tıp doçenti veya profesörü ünvanı almış olan hekimlerin, travmayla ilgili yayınlarının ve aldıkları atıfların geriye dönük olarak incelenmesi amaçlandı. Doçentlik ve profesörlük ünvanı alan hekimler hem eğitim ve araştırma hastanelerinde, hem de üniversite hastanelerinde kullanılabilen ortak bir titre sahip oldukları için çalışma evreni olarak belirlendi. Tarama için PubMed veritabanı, ilk acil tıp asistanlık programının başladığı 1994 yılından başlamak kaydıyla, 2012 yılına kadar tarandı. Atıf taraması, atıflara yaygın erişim imkanı nedeniyle Google Scholar üzerinden gerçekleştirildi.

Çalışmada 31 Aralık 2012 tarihine kadar acil tıp doçenti veya profesörü ünvanı almış olan hekimlerin isimleri üzerinden, travma konusundaki yayınları incelemeye alındı. İsim benzerliğine bağlı oluşabilecek hatalara karşı, sözkonusu yayınlardaki isim ve kurum bilgileri ayrıntılı olarak incelendi. Yayınlar yazar sayısı, yayın yılı, yayının yapıldığı dergi, çalışma türü, travma alt grupları ve atıf sayıları yönünden değerlendirildi. Yayınların yapıldığı dergilerin SCI (Science Citation Index) ve SCI-E (Science Citation Index-Expanded) indekslerine girip girmedikleri, Thomson Reuters-Master Journal List aracılığıyla incelendi.^[7] Yayınlar hem orjinal çalışma ve olgu sunumu / editöre mektup gibi türler açısından, hem de insan çalışmaları ve deneysel çalışmalar gibi çalışma popülasyonu açısından ayrı ayrı değerlendirildi.

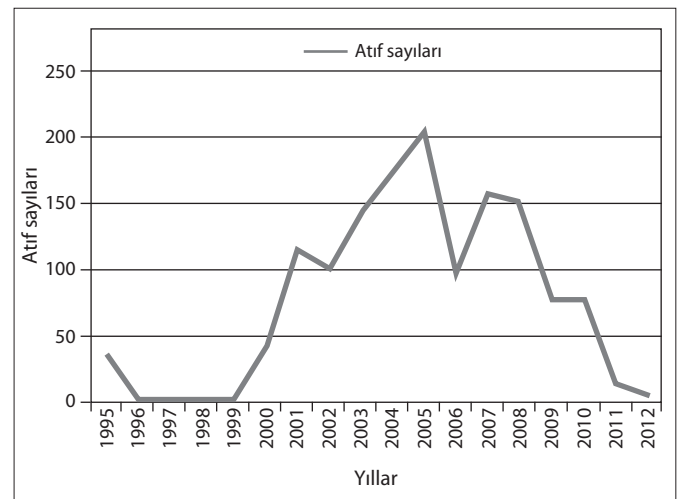
Veriler Windows için SPSS, versiyon 15.0’a girilerek analiz edildi. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov testiyle değerlendirildi. Niceliksel verilerin analizi için Mann-Whitney U-testi uygulandı; veriler ortanca ve %25-75’lik çeyreklik değerlerle ifade edildi. Kategorik verilerin analizi için Pearson ki-kare testi kullanıldı, değerler sayı ve yüzdelerle ifade edildi. $p < 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular

Çalışma için 68 acil tıp doçenti ile 11 acil tıp profesörünün travmayı konu eden yayınları incelendi. PubMed taraması sonucunda 79 akademisyene ait, 71 farklı dergide yayınlanmış 179 yayına ulaşıldı. Yayınların 133’ü (%74.3) orjinal araştırma kategorisinde, 46’sı (%25.7) ise olgu sunumu ve editöre mektup şeklindeydi (Şekil 1). Yayınlardaki yazar sayılarının ortanca değeri 5 (4-6) olarak saptandı.

Şekil 1. Travma ile ilgili yayınların türlerine ve yıllara göre dağılımı.

Şekil 2. Travma yayınlarının aldığı atıfların yıllara göre dağılımı.

Tablo 1. Yayınların türlere göre dağılımı

	Orjinal çalışma		Diğer		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kafa travması	17	9.5	8	4.5	25	14.0
Şok-sıvı resüsitasyonu	14	7.8	1	0.6	15	8.4
Toraks travması	10	5.6	5	2.8	15	8.4
Ortopedik travma	12	6.7	11	6.1	23	7.8
Yanık	9	5.0	4	2.2	13	7.3
Yara bakımı	10	5.6	1	0.6	11	6.2
Abdominal travma	6	3.4	4	2.2	10	5.6
Spinal travma	4	2.2	1	0.6	5	2.8
Servikal travma	3	1.7	1	0.6	4	2.2
Pediyatrik travma	4	2.2	0	0.0	4	2.2
İş kazaları	4	2.2	0	0.0	4	2.2
Kardiyak travma	2	1.1	2	1.1	4	2.2
Maksillofasial travma	2	1.1	2	1.1	4	2.2
Geriyatrik travma	2	1.1	1	0.6	3	1.7
Afet	2	1.1	0	0.0	2	1.1
Pelvis travması	2	1.1	0	0.0	2	1.1
Genitoüriner travma	1	0.6	1	0.6	2	1.1
Gebe travması	1	0.6	0	0.0	1	0.6
Diğer*	29	16.2	3	1.7	31	17.9
Toplam	133	74.3	46	25.7	179	100.0

*Travma skorlama sistemleri ve travmayla ilgili genel epidemiyolojik çalışmalar; sınıflandırılmayan çalışmalar.

Çalışmaların 10'u (%5.6) SCI ve SCI-E indekslerinde olmayan hakemli dergilerde yayınlanmıştı. Geri kalan 169 çalışmanın 140'ü (%78.2) SCI-E tarafından taranan dergilerde, 29'u (%16.2) SCI tarafından taranan dergilerde yayınlanmıştı. Yayınların ana konu başlıklarına göre dağılımı Tablo 1'de sunuldu.

Yayınlanan 179 çalışmanın aldıkları toplam atıf sayısı 1378'di.

Çalışmaların aldıkları atıfların yıllara göre dağılımı Şekil 2'de sunuldu. Travma ile ilgili çalışmalardan 46 olgu sunumunun 26'sı atıf almışken (%56.5), 133 orjinal araştırmanın 103'ü (%77.4) atıf almıştı. Buna göre orjinal araştırmaların, olgu sunumlarına göre daha fazla atıf aldıkları izlendi ($p=0.006$).

Çalışmaların 159'u (%88.8) insanlar üzerine yapılmışken, 20'si (%11.2) hayvan çalışması idi. Klinik insan çalışmalarını-

Tablo 2. Travma yayınlarının yer aldığı ilk beş dergi, travma alanındaki yayın sayıları, atıf alan yayın sayıları ve toplam atıf sayıları

Dergi adı*	Toplam yayın sayısı		Atıf alan yayın sayısı		Yayınların aldığı toplam atıf sayısı
	n	%	n	%	
Ulusal Travma Acil Cerrahi Derg	63	35.2	44	69.8	151
Am J Emerg Med	11	6.1	7	63.6	56
Eur J Emerg Med	10	5.6	9	90.0	87
J Emerg Med	6	3.4	3	50.0	44
Adv Ther	5	2.8	5	100.0	29

*Dergi adları Index Medicus'a uygun olarak kısaltılmıştır.

la deneysel hayvan çalışmaları arasında, atıf alma durumları açısından istatistiksel anlamlı fark bulunmadı ($p=0.455$).

Travma konusundaki çalışmalar 71 farklı dergide yayınlanmış olmasına karşın, yayınların 95'i (%53.1) SCI ve SCI-E indekslerine giren beş dergide yapılmıştı. Sözkonusu çalışmaların beş dergiye göre dağılımları ve atıf sayıları Tablo 2'de sunuldu.

Tartışma

Travma acil tıbbın yakın ilişkide olduğu alanlardan biridir. 1994 yılından itibaren akademik birimlerin sayısında görülen hızlı artış, bilimsel dergilerde yapılan yayın sayılarında artışı da beraberinde getirmiştir. Travma ile ilgili yayın sayılarında yıllar içinde görülen artışta, travma konusundaki bilgi ve beceri düzeyindeki artışın rolü olabilir.

2009 yılında yapılan 261 kişilik kesitsel bir çalışmada, acil tıp uzmanlık öğrencilerinin spesifik konulardaki yeterliliği, uzmanlık öğrencileri ve eğitmenler tarafından değerlendirilmiştir. Uzmanlık öğrencileri travma hastasına yaklaşım konusunda %75.8 oranda kendilerini yeterli hissetmekteyken, eğitmenlere göre asistanların bu alandaki yeterlik düzeyi %87.5'tir.^[2] Sözkonusu çalışmanın sonuçlarına göre, travma tüm alt gruplar içinde yapılan değerlendirmede uzmanlık eğitimi sürecinde en yeterli hissedilen alanlardan biridir.

Literatürde Türkiye'deki acil tıbbın gelişimiyle paralel olarak, yayın sayılarını inceleyen bazı çalışmalar bulunmaktadır.^[4-6] Bu çalışmalarda temel sonuç yıllar içinde görülen yayın sayısı ve kalitesindeki artıştır. Bizim çalışmamızın sonuçlarına göre de, travma ile ilgili yayınlarda ve atıf sayılarında yıllar içinde artış izlenmektedir. Yayınların büyük kısmının orjinal araştırma kategorisinde olduğu görülmektedir.

Ersel ve ark.nın^[5] yapmış oldukları, 2010 yılında yayınlanan ve acil tıbbın ilk 15 yılının değerlendirildiği çalışmada travma-ortopedi ile ilgili yayınların tüm yayınların %15.9'unu oluşturduğu ve toksikoloji-çevresel acillerle ilgili yayınlardan sonra en sık seçilen konu olduğu dikkati çekmektedir. Sözkonusu çalışmada travma konusunun sıkça seçilmesi, acil servise başvuran travma olgularının sayıca fazlalığına ve ilgili popülasyonun kolay tanımlanabilir olmasına bağlanmıştır. Benzer şekilde Çınar ve ark.nın^[6] yapmış oldukları PubMed veritabanının baz alan araştırmanın sonuçlarına göre acil tıp uzmanları tarafından 2010 yılına kadar yayınlanan 585 makalenin 86'sını (%16) travma ile ilgili yayınlar oluşturmaktadır. Bu sonuçlara göre travma, acil tıp uzmanlarınca sıklıkla tercih edilen çalışma konularından biridir.

Bununla birlikte çalışmamızın sonuçlarına göre makalelerde sadece nicelik yönünden değil, nitelik yönünden de artış dikkati çekmektedir. Travmayla ilgili yayınlanan olgu sunumlarının yarısından fazlası atıf almışken, orjinal araştırmalardaki

atıf oranının %77.4 olması bu tezi desteklemektedir. SCI-E dergilerde yayınlanan makaleler dışında, ele alınan 29 makale (%16.2) ise görece yayın yapmanın daha zor olduğu SCI dergilerde yayınlanmıştır.

Çalışmamızda travmayla ilgili orjinal araştırmalarda sıkça seçilen konular kafa travması, şok-sıvı resüsitasyonu ve ortopedik travmalardır. Acil hekimlerinin kafa travmaları ve ortopedik travmalarla acil serviste sıkça karşılaşmalarının bu sayının artışında rolü olabilir. Şok ve sıvı resusitasyonu ile ilgili çalışmaların ise sıklıkla deneysel hayvan çalışmaları olduğu göze çarpmaktadır.

Ersel ve arkadaşlarına göre 2010 yılına kadar acil tıp uzmanlarınca yapılan uluslararası yayınların 46'sı (%10.9) Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Dergisi'nde yayınlanmıştır. Bu dergiyi %10.6 oranı ile American Journal of Emergency Medicine dergisi takip etmektedir.^[5] Bizim çalışmamızda da benzer şekilde iki dergide yapılan yayınlar ilk sıralarda yer almaktadır. Her iki dergide yayınlanan yazıların aldıkları atıf oranları %60'ın üzerindedir.

Kısıtlılıklar

Sadece acil tıp doçent ve profesörlerinin travmayla ilgili olarak yapmış oldukları çalışmaların incelenmiş olması ve yayınların sadece PubMed veritabanı üzerinden incelenmiş olması, araştırmanın önemli kısıtlılık noktalarını oluşturmaktadır. Akademisyenlerin travmayla ilgili ana akım yayın eğilimlerinin saptanmasına yönelik olarak geliştirilmiş bu tarama stratejisi sonucunda, PubMed tarafından taranan dergilerde yayınlanmayan yazıların veya akademik ünvanı olmayan bazı acil tıp uzmanlarının yapmış oldukları çalışmaların kapsam dışında kalmış olması mümkündür.

Çalışmanın sonuçlarına göre akademik acil tıp birimlerinin sayısındaki artışla birlikte; acil tıp akademisyenlerinin travmayla ilgili yayın sayılarında, kalitelerinde ve makalelerin aldığı atıf sayılarında yıllar içinde artış izlenmektedir. Son yıllarda atıf sayılarında görülen azalma trendi, atıfların zamana bağlı aşamalı artma özelliği nedeniyle izlenmiş olabilir. Fakat bunun net olarak belirlenebilmesi için, ilerleyen zaman içinde atıf sayılarını tekrar inceleyen çalışmalara ihtiyaç vardır. Travma ile ilgili farklı indekslerce taranan bilimsel dergi yelpazesinde genişleme olmasının, yayın sayılarına olumlu etki edeceği düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması

Yazar çıkar çatışması olmadığını bildirmiştir.

Kaynaklar

1. Bresnahan KA, Fowler J. Emergency medical care in Turkey: current status and future directions. *Ann Emerg Med* 1995;26:357-60. [\[CrossRef\]](#)

2. Aksay E, Sahin H, Kıyan S, Ersel M. Current status of emergency residency training programs in Turkey: after 14 years of experience. *Eur J Emerg Med* 2009;16:4-10. [CrossRef]
3. Cevik AA, Rodoplu U, Holliman CJ. Update on the development of emergency medicine as a specialty in Turkey. *Eur J Emerg Med* 2001;8:123-9. [CrossRef]
4. Yanturalı S, Yürüktümen A, Aksay E, Çevik AA. Türk Acil Tıp Anabilim Dalları'nın uluslararası yayın üretimi: İlk 10 yılın değerlendirilmesi. *Tr J Emerg Med* 2004;4:170-3.
5. Ersel M, Yürüktümen A, Öz Saraç M, Kıyan S, Aksay E. Türkiye'deki Acil Tıp Anabilim Dalları'nın uluslararası yayın üretimi: 15. yıl değerlendirmesi. *Tr J Emerg Med* 2010;10:55-60.
6. Cınar O, Dokur M, Tezel O, Arzıman I, Acar YA. Contribution of Turkish Emergency Medicine to the international literature: evaluation of 15 years. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg* 2011;17:248-52. [CrossRef]
7. Thomson Reuters, Master Journal List. <http://ip-science.thomsonreuters.com/mjl/> [Erişim tarihi: 26 Mart 2013].